

[Viggo Starcke.]

varemængden en halv gang gennem større produktion og effektivitet, mens pengemængden ikke forandres, så stiger kursen til 150 — man får en hård valuta. Reduceres den cirkulerende pengemængde til det halve, medens varemængden er konstant, stiger kursen til 200. Det er deflation. Sker begge dele på een gang: forøges varemængden en halv gang og formindskes pengemængden en halv gang, stiger kursen til 300.

Dette grove skema giver et billede af de kombinationsmuligheder, som i større eller mindre udstrækning kan gøre sig gældende. Hvor en nationalformue på 40 milliarder skal vurderes og eventuelt omsættes, tages de forskellige anvisninger eller pengerepræsentativer i værdipapirer i brug. Kursforandringerne på obligationer og aktier afspejler her de svingninger, der foregår i det økonomiske liv.

Kursen på penge og andre anvisninger på realiteter er udtryk for tillid. Har man tillid til, at kongens mønt under guldindløselighed altid kan omveksles som i gamle dage med 0,4 gram guld for en krone, så bevarer kronen sin kurs. Tilliden til kronen beror desuden på flere forhold: at man altid kan betale sin skat med landets pengesedler; at kreditor skal modtage pengesedler som betaling, eller at man på varemarkedet kan købe de og de varer for én krone.

Både i udlandets og indlandets vurdering af kronen indgår en samlet vurdering af hele landets erhvervsliv. Selve den indre politik øver stor indflydelse på varenes pris og mængde, på produktionens rentabilitet og på konkurrenceevnen i udlandet. Befolkningens dygtighed, initiativ og organisationsevne, rationaliseringen, adgangen til jord og arbejdsplads, forbrugets størrelse i forhold til produktionen, opsparingen og investeringen øver indflydelse.

Dertil kommer skatternes art og højde, størrelsen af den offentlige gæld, der skal forrentes og afdrages, pantegælden på faste ejendomme, forrentningen af den ægte investerede kapital og forrentningen af den vægte kapital, der ikke er andet end en kapitalisering af særrettigheder igennem jordmonopol, toldmonopol og endelig selve administrationens omfang, kostbarhed og besværlighed. Alt dette er faktorer, som vi tillids selv har indflydelse på herhjemme, og som er med til at bestemme varenes pris og derigennem tilliden til landets mønt. Men dertil kommer, at selve ombytteligheden af pengene, konvertibiliteten i høj grad er med til at bestemme pengenes værdi.

På de indrepolitiske områder har vi fra vor side anskuelser og forslag, som er forskellige fra den høje regerings. Men det er ikke disse forhold, denne forespørgsel tager sigte på, selvom vi mener, at fejl på disse områder er hovedårsagen til, at devalueringen kom, og at en ny devaluering risikeres, hvis vi lader dem bestå. Det, vi sigter på, er den snævre pengepolitik, som Danmark må bygge på egne interesser og ikke på velmente udtalelser fra anden side. Den 18. september tilkendegav retsforbundet, at man burde have benyttet lejligheden til at give kronen fri og til samtidig at give erhvervslivet frit. I England var det agtede blad „Economist“ og Winston Churchill talsmand for en lignende politik, hvorigennem man havde fået den reelle købekraft og kursværdi på krone og pund frem i kursansættelsen. Jeg ønsker ikke at kaste nogen skygge af mistanke på Englands finansminister, men det må være berettiget at minde om, at i underhuset har mr. Winston Churchill opregnet 9 tilfælde, i hvilke sir Stafford Cripps forud for devalueringen erklærede, at han ikke ville gå med til nogen devaluering. Den amerikanske økonom Henry Hazlitt opregner i „News Week“ for den 21. november hele 12 tilfælde. Jeg beder om tilladelse til et kort citat. Hazlitt skriver:

„Kort sagt, sir Stafford benægtede i det mindste 12 gange eftertrykkeligt, at han ville gøre, hvad han gjorde. Den undskyldning fremføres, at han naturligvis ikke kunne indrømme sådanne hensigter i forvejen, fordi ingen så ville have modtaget sterling til en værdi af 4,03 dollars. Dette „forsvar“ er det samme som at sige, at medmindre regeringen havde løjet, ville den ikke med held have kunnet narre købere af britiske varer eller ejere af sterling.“

Jeg ønsker ikke at gøre disse ord til mine, men jeg ønsker at understrege, at de gjorte erfaringer må tilskynde Danmark til at føre en selvstændig pengepolitik, hvis ikke en international ordning kan opnås, og at det for os gælder om at indgyde tillid til vort erhvervsliv og vort pengevæsen.

Den højtærede minister svarede mig, at det, der skete ved devalueringen den 18. september, var en fælleseuropæisk tilpasning. Det kan næppe være rigtigt, for det viste sig, at de forventninger, som den høje regering nærede den 18. september om, at det skulle blive en fælles tilpasning, ikke kom til at holde stik. Foruden det britiske commonwealth var der kun syv lande, der devaluerede i samme grad som England,